

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย
ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Model for Leadership Development the Board of Association of Future Thai
Professional in the Twenty First Century Vocational Education in Northeastern Region

ธนภุต โขติภักดีโกคิน* สงวนพงศ์ ขวนชม** สมบูรณ์ ตันยะ*** และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ****
นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**,***
อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล****

Thanakit Chotbhakdibhokin* Sanguanpong Chuanchom** Somboon Tanya***
and Worasit Rattanavaraha****

Ph.D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University**,***

Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University****

Corresponding author E-mail: chotbhakdibhokin.16@gmail.com

(Received: August 18, 2021; Revised: September 12, 2021; Accepted: September 20, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำ 3) สร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ และ 4) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ การวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ 2) ศึกษาภาวะผู้นำของคณะกรรมการ จากกลุ่มตัวอย่าง 245 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความเชื่อมั่น 0.93 และศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำโดยการสัมภาษณ์ผู้แทน 9 คน จากสถานศึกษาที่ดีเด่น 3) สร้างรูปแบบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยจัดประชุมสนทนากลุ่ม มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ 4) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 54 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้แบบประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (2) ด้านความกล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ และกล้าเปลี่ยนแปลง (3) ด้านทักษะในการสื่อสาร (4) ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย (5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ (6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน และ (7) ด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ในระดับมาก 2) คณะกรรมการมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำโดยออกแบบโครงการและกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ 3) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ประกอบด้วย (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) สารสำคัญของรูปแบบ มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ส่วนที่ 2

กระบวนการพัฒนาฯ และส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาฯ 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จของรูปแบบ มีความเหมาะสมมากที่สุด 4) รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้า มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้า, คณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย

Abstract

The objectives of this research were to; 1) study the leadership elements in 21st century; 2) examine the leadership and approaches in developing leadership; 3) create its model; and 4) evaluate possibility and usefulness of the model. The research contained 4 stages including; stage 1 – studying leadership elements in 21st century by synthesizing leadership elements from relevant documents and research regarding leadership development in 21st century, evaluating relevance of the elements by 5 experts; stage 2 – examining leadership and approaches in developing leadership of the Board containing including studying the leadership from a sample group of 245 people obtained by stratified random sampling using questionnaire based on the IOC score ranged from 0.60-1.00 and the reliability was of 0.93. In studying the guidelines for leadership development, 9 representatives from the best practice educational institutes were employed; stage 3 – creating model in order to assess format appropriateness by providing focus group discussion of 7 experts using appropriateness evaluation of the format; and stage 4 – assessing possibility and usefulness of the format from a sample of 54 people obtained by stratified random sampling using, analyzing data and summarizing possibility and usefulness.

The results showed that: 1) Leadership in the 21st century consisted of the following 7 elements; (1) visioning; (2) the courage to decide, think, speak, do, and change; (3) communication ability; (4) achieving the goal; (5) motivating; (6) building good relationship with the team; and (7) having moral and ethics are related to leadership in the 21st century in high level. 2) The board had a high level of leadership and had a leadership development approach by designing projects and activities that were relevant to the seven elements of 21st century leadership. 3) Development format consisted of; (1) rationale; (2) objective; (3) format essences included part 1 – development of 21st century leadership elements, part 2 – development processes, part 3 – project/activity for development; (4) format implementation; and (5) conditions for success of the format that were the most appropriate. 4) Development format on leadership had format possibility and usefulness at the highest level.

Keywords: Model Development, Leadership, Board of Association of Future Thai Professionals

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกของเราได้พัฒนาสู่สังคมยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา เป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้ทั่วโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจร่วมกัน และการยอมรับของสังคมที่แตกต่างไปจากตน รวมถึงการอยู่ร่วมกันกับคนกลุ่มบุคคลจากหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ดังนั้นคนในสังคมจึงต้องเรียนรู้ และปรับความคิดในการเตรียมความพร้อม ปรับตัว

ปรับตัวคนคิด และพัฒนา การดำเนินชีวิตเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, 2556) และด้านการศึกษา มีความจำเป็นต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านการปรับตัว ทักษะทางสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม ทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ และสิ่งที่สำคัญคือทักษะความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น ซึ่งทักษะนี้เรียกว่า ภาวะผู้นำ (Trilling & Fadel, 2009)

ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง (Highly Effective Team Building Skills) ทักษะการแก้ไขปัญหา (Problem-Solving Skills) ทักษะในการวางแผน (Planning-Project Skills) ทักษะการกำกับการปฏิบัติงาน (Performance Monitoring Skills) ทักษะการสื่อสาร (Communication and Climate Set Skills) ทักษะการสร้างสัมพันธ์ (Relationship Building up Skills) ทักษะทางสังคม (Social Skill) ทักษะการตัดสินใจ (Decision Making Skill) ทักษะการกระตุ้นใจ (Motivation skills) ทักษะการจัดการตนเอง (Self-Management Skills) ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี (Technological Skills) และทักษะความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence Skills) (McCauley & Velsor, 2004; วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์, 2556) ซึ่งทักษะเหล่านี้ผู้นำควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากคุณลักษณะภาวะผู้นำที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีต่อผู้ตาม โดยลักษณะผู้นำที่ดีมี 6 ประการคือ 1) ลักษณะด้านร่างกาย 2) ภูมิหลังทางสังคม 3) สติปัญญา 4) บุคลิกภาพ 5) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และ 6) ลักษณะทางสังคม (Draft, 2005) แสดงให้เห็นความคิดหรือลักษณะทางกายภาพการแสดงออก ที่ชักจูงให้บุคคลปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560) ได้กำหนดทักษะภาวะผู้นำเป็นทักษะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้คนไทย มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานของสังคม มีความตื่นรู้ สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กำหนดสาระสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2574 เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ มุ่งองค์ความรู้ มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560) ที่ได้กำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ให้มีคุณภาพครอบคลุมและสอดคล้องกับทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรม และทักษะทางปัญญา 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงานการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะวิชาชีพสู่การปฏิบัติงานจริง โดยให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษา ให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลง มีทักษะภาวะผู้นำ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้การดำเนินงานของ “องค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย” (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561) โดยมีคณะกรรมการองค์กรนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย เป็นผู้นำในการดำเนินงานขององค์กรนักวิชาชีพฯ จึงมีความจำเป็นที่คณะกรรมการองค์กรนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของผู้นำนักเรียน นักศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีคุณลักษณะของผู้นำที่ดีกล้าแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นแบบอย่างให้บุคคลอื่นสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์กรนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออก เฉียงเหนือ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับนักเรียน นักศึกษา ที่เป็น

รูปธรรม โดยกำหนดแผนงานและโครงการที่เหมาะสมและชัดเจน และมีส่วนประกอบด้านเนื้อหาของรูปแบบครอบคลุมทุกประเด็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ ที่สอดคล้องกับ นำไปใช้ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนนักศึกษา ได้ตรงตามแผนผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพให้มีความเหมาะสมในศตวรรษที่ 21 เพื่อออกไปเป็นกำลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนพัฒนาสังคม และประเทศชาติในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.4 เพื่อประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จากเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีภาวะผู้นำ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับเป็นกรอบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย

1.2 ผู้วิจัยทำการยืนยันความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่สังเคราะห์ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจงตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้ (1) เป็นผู้บริหารที่มีผลงานเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย จำนวน 3 คน (2) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 2 คน

1.3 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อยืนยันความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จำนวน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านความกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง 3) ด้านทักษะการสื่อสาร 4) ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย 5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ 6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน และ 7) ด้านคุณธรรมจริยธรรม เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การฯ ระดับสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 105 แห่ง รวม 735 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษา ร้อยละ 40 จำแนกตามประเภทสถานศึกษาได้ 35 แห่ง แห่งละ 7 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 245 คน

3) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.93 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 245 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูล คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา หัวหน้างานกิจกรรม และครูที่ปรึกษาองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย รวม 9 คน จากสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติงานดีเด่น (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง ประจำปีการศึกษา 2562

2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน และด้านคุณธรรมจริยธรรม

3) การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณา จัดทำร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญที่ได้จากการค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและยืนยันความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ประเด็นจากแบบสอบถามและผลการสัมภาษณ์ผู้แทนจากสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานดีเด่น พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาภาวะผู้นำตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 กำหนดเป็นเนื้อหาประกอบร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญ แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ และกล้าเปลี่ยนแปลง มีทักษะในการสื่อสาร ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย การสร้างแรงจูงใจ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน และมีความมีคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

หลังจากนั้นนำรูปแบบที่สร้างขึ้น ดำเนินการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และใช้แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนากฎาผู้นำของ คณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย หัวหน้างานกิจกรรม ครูที่ปรึกษาก่อนการนักวิชาชีพ ในอนาคต แห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประกาศจัดตั้งองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย กำหนดจำนวนสถานศึกษาร้อยละ 30 จากจำนวน 105 แห่ง 210 คน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้สถานศึกษา 32 แห่ง และกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบประเมินจำนวน 54 คน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประเภทสถานศึกษา

2) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 54 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน 54 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาคำประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านกล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด และกล้าเปลี่ยนแปลง 3) ด้านทักษะในการสื่อสาร 4) ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย 5) ด้านการ สร้างแรงจูงใจ 6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน และ 7) ด้านความมีคุณธรรมจริยธรรม และได้รับการยืนยัน องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันกับองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษ ที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเกี่ยวข้อง
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.60	0.55	มากที่สุด
2. ด้านกล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด และกล้าเปลี่ยนแปลง	4.20	0.84	มาก
3. ด้านทักษะในการสื่อสาร	4.00	0.71	มาก
4. ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย	4.60	0.55	มากที่สุด
5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.60	0.55	มากที่สุด
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน	4.40	0.89	มาก
7. ด้านความมีคุณธรรมจริยธรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.46	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการยืนยันความเกี่ยวข้ององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และพบว่าด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากัน 3 ด้าน คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย และด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านทักษะการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4.2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก โดยแสดงข้อมูลทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 2 และผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสัมภาษณ์ผู้แทนสถานศึกษาดีเด่น (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง พบว่า แนวทางการพัฒนาจัดเป็นรูปแบบของโครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.61	0.50	มาก
2. ด้านกล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด และกล้าเปลี่ยนแปลง	4.04	0.42	มาก
3. ด้านทักษะในการสื่อสาร	3.82	0.40	มาก
4. ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย	4.08	0.46	มาก
5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	3.93	0.53	มาก
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน	3.79	0.60	มาก
7. ด้านความมีคุณธรรมจริยธรรม	4.33	0.43	มาก
รวม	3.93	0.37	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ในภาพรวมคณะกรรมการองค์การวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมาก และพบว่าความมีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

4.3 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการตามวิธีการจัดทำรูปแบบ มีรายละเอียดของรูปแบบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญของรูปแบบแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าทำ กล้าเปลี่ยนแปลง 3) ด้านทักษะการสื่อสาร 4) ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย 5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ 6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน และ 7) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 4) การนำรูปแบบสู่ความสำเร็จ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ และพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$) โดยแสดงข้อมูลทางสถิติ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักการเหตุและเหตุผล	4.86	0.38	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
3. สาระสำคัญของรูปแบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ	4.98	0.05	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	5.00	0.00	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	4.90	0.10	มากที่สุด
4. การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ	4.88	0.11	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.95	0.86	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของรูปแบบสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ วัตถุประสงค์ สาระสำคัญของรูปแบบ และการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ รองลงมาได้แก่ สาระสำคัญของรูปแบบส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ และหลักการและเหตุผล มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำที่สุด

4.4 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาได้ดังนี้ ความเป็นไปได้นี้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 83$) และความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 81$) เช่นกัน แสดงผลการประเมินเป็นข้อมูลทางสถิติ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักการเหตุและเหตุผล	4.85	0.36	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.87	0.34	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
3. สาระสำคัญของรูปแบบ	4.80	0.41	มากที่สุด	4.91	0.29	มากที่สุด
ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ	4.84	0.21	มากที่สุด	4.80	0.25	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การ นักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตามคุณลักษณะของ องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	4.85	0.63	มากที่สุด	4.81	0.39	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามองค์ประกอบ ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	4.79	0.21	มากที่สุด	4.77	0.19	มากที่สุด
4. การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ	4.76	0.22	มากที่สุด	4.77	0.19	มากที่สุด
5. เจื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ	4.82	0.19	มากที่สุด	4.80	0.19	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.83	0.10	มากที่สุด	4.81	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมรูปแบบมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงรายละเอียด ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด 2) วัตถุประสงค์มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด 3) สารสำคัญของรูปแบบ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมสำหรับการพัฒนาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และ 5) เจื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

5. สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาและผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาการภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

5.1 องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้ผ่านการยืนยันความเกี่ยวข้องจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านความกล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ และกล้าเปลี่ยนแปลง 3) ด้านทักษะในการสื่อสาร 4) ด้านการทำงาน เพื่อบรรลุเป้าหมาย 5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ 6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน และ 7) ด้านความมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยี สำหรับใช้ในการทำงานระหว่างสังคมข้ามวัฒนธรรม (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2557; วิจารณ์ พานิช, 2555; Canton, 2006) ผู้นำต้องมีความทันสมัย รู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีทักษะในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่มีพื้นฐานครอบครัวและสังคมต่างกัน และผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบด้านความมีคุณธรรมจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก แสดงถึงผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะที่สำคัญคือมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย, 2555; ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2557; สำเนา ขจรศิลป์, 2542; Krames, 2010) รวมถึงผู้นำต้องมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันดับแรกๆ ที่เด่นที่สุด

ของผู้นำที่ดี (เนชเทร่า และชูซาน, 2546) องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดอาจเป็นเพราะคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ขาดความเข้าใจเรื่องวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน ด้านกล้าตัดสินใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูด และกล้าเปลี่ยนแปลง และด้านทักษะในการสื่อสาร องค์ประกอบดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้นำนักเรียน นักศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ประกอบด้วย ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) ซึ่งคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ เพื่อเป็นตัวแบบให้กับ นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา

5.2 โดยภาพรวมคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก และมีภาวะผู้นำด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งเชื่อมโยงกับทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ซึ่งภาวะผู้นำอาจเป็นลักษณะเฉพาะตัวบุคคล เป็นคุณลักษณะที่ไม่ได้เกิดจากการฝึกฝน อบรมเพื่อเป็นผู้นำ แต่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2557, น. 15) ผลการศึกษานี้แสดงว่าผู้นำที่ดีจำเป็นต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติตน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับเป้าหมายด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรม และทักษะทางปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) แม้ว่าในภาพรวมคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพมีภาวะผู้นำในระดับมาก แต่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมศักยภาพภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2557, น. 15) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำสามารถสร้างขึ้นได้ตามสถานการณ์หรือตามเงื่อนไข ปัจจุบันผู้นำเกิดจากอิทธิพลของทั้งลักษณะผู้นำและสถานการณ์

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานศึกษาที่ให้ข้อมูลทั้ง 3 แห่ง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการ ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สำคัญในการดำเนินงานขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ซึ่งได้วางแผนการพัฒนาภาวะผู้นำเป็นโครงการ และกิจกรรมที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ สอดคล้องกับ สุเวช กลัษศรี (2556) กล่าวว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนมีความสำคัญต่อคุณลักษณะที่เยาวชนแสดงออกทางพฤติกรรม เพราะภาวะผู้นำมีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งผู้นำต้องมีการจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตามเพื่อปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำจะทำให้ สมาชิกเกิดความศรัทธายอมรับ และพร้อมที่จะร่วม ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จได้

5.3 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อหาที่ครอบคลุมองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สามารถใช้ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามกรอบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำทั้ง 7 องค์ประกอบ ซึ่งรูปแบบมีองค์ประกอบของ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญของรูปแบบ แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 ด้าน ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามคุณลักษณะของตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 4) การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไขสู่ความสำเร็จของรูปแบบ ความสอดคล้องกับ Keeves (1997, p 560) กล่าวว่าหลักการในการสร้างรูปแบบมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) รูปแบบ

ประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง 2) รูปแบบใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบให้สามารถตรวจสอบได้ โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) รูปแบบจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา 4) รูปแบบเป็นเครื่องมือในการสร้างนวัตกรรมใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย องค์ประกอบที่ 3 สำคัญของรูปแบบผู้วิจัยได้ออกแบบโครงการ และกิจกรรม การพัฒนาเพื่อให้ครอบคลุมองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับ 7 ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คือ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking and Problem Solving) 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-Cultural Understanding) 4) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) ทักษะทางด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT literacy) 7) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) (วิจารณ์ พานิช, 2555) ดังนั้นรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำฉบับนี้มีประเด็นเนื้อหาครอบคลุมและเหมาะสมกับการนำไปใช้ประกอบการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้แก่นักเรียนนักศึกษาที่มีคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบต่อไป

5.4 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในภาพรวม พบว่า รูปแบบ มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มากที่สุด และองค์ประกอบที่ 3 สำคัญของรูปแบบ มีสาระสำคัญ 3 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ ที่เป็นคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นผู้นำที่มีทักษะการดำเนินชีวิตและมีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้อง Perresault and Zellner (2012) ที่ได้เสนอว่าผู้นำนักเรียน นักศึกษาในยุคใหม่ ต้องมีเป้าหมายในดำเนินชีวิตด้วยแรงปรารถนา รู้จักการปฏิบัติตนตามค่านิยมอันดีของสังคม มีความเป็นผู้นำด้วยหัวใจ รวมถึงรู้จักการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อผู้อื่น และมีพฤติกรรมแสดงออกอย่างผู้มีวินัยในตนเอง ส่วนที่ 2 กระบวนการพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ส่วนที่ 3 โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาตามคุณลักษณะขององค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นโครงการและกิจกรรมที่มีเนื้อหาสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำครอบคลุมองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับการพัฒนานักศึกษา 7 ด้าน ของ Chickering and Reisser (1993) กล่าวว่าการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะด้านของนักเรียนนักศึกษาจะต้องรู้แน่ชัด และมีความเข้าใจในตัวเองว่าก่อนที่จะไปสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างอิสระ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนานักเรียน 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) 2) การจัดการกับอารมณ์ (Managing Emotions) 3) การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน (Moving Through Autonomy toward Interdependence) 4) การพัฒนาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing mature Interpersonal Relationships) 5) การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing Identity) 6) การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose) 7) การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity) ดังนั้นโครงการและกิจกรรมที่ปรากฏในรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ในศตวรรษที่ 21 อาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ และเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาผู้นำนักเรียนนักศึกษาให้เป็นผู้นำที่สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 รวมถึงส่งเสริมให้ผู้นำนักเรียนนักศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพและความรับผิดชอบ

6 ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำผลการวิจัยด้านองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 องค์ประกอบ ใช้ในการกำหนดโครงการและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม และบริบทแต่ละสถาบันในด้านการพัฒนาผู้เรียน

6.1.2 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ไปใช้ในประกอบการพัฒนาผู้นำ นักเรียน นักศึกษา ตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

6.1.3 ชมรมวิชาชีพของสาขาวิชา ในสถานศึกษาควรใช้รูปแบบนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่คณะกรรมการชมรมวิชาชีพ โดยนำโครงการและกิจกรรมประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชมรม

6.1.4 นักวิจัยและผู้สนใจสามารถนำรูปแบบนี้ไปวางแผนการพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรทำการศึกษาระยะยาวเพื่อติดตามผลเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การฯ หลังจากหมดวาระประจำปีการศึกษา จะทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงพัฒนาการภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของคณะกรรมการองค์การฯ ได้ละเอียดมากยิ่งขึ้น

6.2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาที่ยั่งยืน ตามโครงการและกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 ด้าน ทั้งนี้ ไม่จำกัดอยู่เพียงคุณลักษณะการพัฒนาภาวะผู้นำเพียง 7 ด้านแต่สามารถพิจารณาได้จากบริบทหรือสถานการณ์

6.2.3 การวิจัยครั้งต่อไปสามารถทำการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาทั่วไป เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เนซเทร่า และชูซาน. (2546). *ผู้นำวิวัฒนาการ [Evolutionary leadership]* (ยุทธพงษ์ เจริญพันธุ์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: เอ.อาร์. บีซิเนส เพรส.

พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2555). *เอกสารประกอบการสอนวิชาภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้ทันกับดักของตะวันตก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตตฤกษ์. (2556). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ:

Open Worlds.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*

ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. สืบค้นจาก

<http://www.lampangvc.ac.th/2021/admin/ckfinder/userfiles/files/ITA/2563/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%9A/O6-6.pdf>

- _____. (2561). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย พ.ศ.2557 และแนวปฏิบัติขององค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2557 (ปรับปรุง 2561). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2542). *มิติใหม่ของการนัการศึกษา 2 การพัฒนานักศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2557). ทฤษฎีภาวะผู้นำ. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (48), 14-32. สืบค้นจาก <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/article/view/5562/5206>
- สุเวศ กลัษศรี. (2556). *การพัฒนากิจกรรมลูกเสือเพื่อสร้างภาวะผู้นำของเยาวชนไทย* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.

ภาษาอังกฤษ

- Canton, J. (2006). *The Extreme Future: The Top Trends That Will Reshape the World for the Next 5, 10, and 20 Years*. Illustrate: Dutton.
- Chickering, A., & Reisser, L. (1993). *Education and Identity*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Draft, R. L. (2005). *The Leadership Experience*. Manson, OH: Thomson South Western.
- Keeves, J. P. (1997). *Education Research, Methodology and Measurement: An International handbook*. New York: Pergamon.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Krames, J. A. (2010). *Jack Welch and the 4 E's of Leadership; How to Put GE's Leadership Formula to Work in Your Organization*. New York: McGraw-Hill.
- McCauley, C. D., & Velsor, E. V. (2004). *The Center for Creative Leadership Handbook of Leadership Development*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Perresault, G., & Zellner, L. (2012). *Social Justice, Competition and Quality: 21st Century Leadership Challenges*. USA: National Council of Professors of Educational Administration.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco: Jossey-Bass.